

דף קג:

עין משפט ז.

או"ח סימן לב פעיף ד

ה. צריך שלא תדבק שום אות בחברתה ^ה אלא כל אות תהיה מוקפת גויל.

הגה: יכתוב כתיבה תמה שלא יחסר אפיו קוצו של יו"ד, ויהיה מתויג כהלכתו.

הגה: ולכתחלה יכתוב כתיבה גסה קצת כדי שלא יהיו נמחקים במהרה, וכן מצוה ליפותן מבחוץ ומבפנים.

יו"ד סימן רעד פעיף ג

ג. צריך לכתוב כתיבה נאה ^ו וישרה ותמה, ואם כתב אלף למד ביחד משולבים ^ז אין זה כשר.

עין משפט ז.

או"ח סימן לו פעיף א

א. צריך לדקדק בכתיבת האותיות שלא תשתנה שום צורת אות אחת ולא תדמה לאחרת ^ח.

ה. אם האות גדולה ונדבקה בסופה באופן שאם נגרור מה שדבוק ישאר עדיין צורת אות, יש מכשירים בלי גרירת הדבוק, אבל המ"א בס"ק ג' כתב שיש להחמיר ויש לגרור הדבוק.

ואם נמצא ס"ת בשעת הקריאה עם דיבוק כזה אין מחזירין הס"ת הגם שמחזירים על כל דבוק ככה"ג אין מחזירין, קול יעקב אות י"ט.

גם בנדבוק האות עם תג של אות אחרת או תג בתג יש לגרור הדבוק, קול יעקב אות כ'.

ו. מברייטא שבת קל"ג ע"ב ומברייטא שם בדף ק"ג ע"ב.

ז. מהרא"ש בתשובה כלל מ"ז.

ח. כל השינויים שיש בין האותיות הספרדיות והאשכנזיות יש סמך לכולם בסתרי תורה כ"כ המהרח"ו בשם האר"י ז"ל בשער הכוונות ורמז לדבר איש על דגלו באותות. אבל האותיות שיש בהם שינוי בכתיבת פרשיות התפילין המוזכרים בשער הכוונות בדרוש התפילין הם שווים לכל המנהגים בין לכתובה ספרדית בין לאשכנזית, קול יעקב אות ב'. תפילין מכתב אשכנזי שיש בהם שינוי בצורת האותיות באשורית בין בני אשכנז לבני ספרד פסולים לספרדים כ"כ מהר"ם בן חביב בתשובה כ"י סי' ד' ועוד אחרונים וה"ה להיפך, אך יש שחלקו שיניחם בברכה וכך גם שמעלים בבהכנ"ס אשכנזי, ספרדי לס"ת ועולה ומברך וכן להיפך. קול יעקב אות ג'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: ולכתחלה יכתוב בכתיבה תמה^ט, מיהו אם שינה בצורת הכתב אינו פוסל.

יו"ד סימן רעד פעיף ה

ה. ז. צריך שלא תפסל שום צורת אות עד שאינה נקראת או שהיא דומה לאות אחרת^ז, בין בעיקר הכתיבה, בין בקרע בין בנקב בה נקב בין בטשטוש.

הגה: יכול ליטול דיו מן אות הכתובה^ז כבר כשצריך לדיו לכתוב אות אחרת, או רוצה לגלול הס"ת^ז ויש ריבוי דיו באות אחת מותר לו לקחת משם דיו.

עין משפט ט. יו"ד סימן רעה פעיף א

א. א. פרשה פתוחה שעשאה סתומה או סתומה שעשה פתוחה יגנו^מ.

ט. לכתחלה, אבל מ"מ צורת האות צריך שתהיה עליה, וכ"ש שאם כתב רשי"ן דלתי"ן או בית"ן כפי"ן שפסול, פמ"ג.
י. ממנחות דף כ"ט ע"ב.

כ. והוא כשנטלו לכתוב אות אחרת ולא ממעט משחרות האות הראשונה. פ"ת ס"ק ד'. ועיין מה שתמה הט"ז בדין זה, ועיין בספר ראשון לציון של מוהר"ר חיים בן עטר זצ"ל שיישב בטוב טעם ובאריכות גדולה שיש לחלק בין מנר לנר ללקיחת דיו שאם לא ישאב אותו, השמש או הרוח תייבש אותו ואין בכך איסור, ע"ש.
ל. ובכה"ג מותר לאבד אותו דיו שנטל מן האות כי רוצה לגלול הס"ת, אבל לכתוב בו דבר חול אסור.

ומהאותיות של השם שאינם נמחקים אסור ליקח דיו גם לכתוב אות אחרת, אם לא שהדיו רבה עליו שיש לחוש לטישטוש השם, פ"ת שם. קול יעקב אות י"א.

מ. מברייתא שבת ק"ג, והטעם שאין לו תקנה אלא גניזה כיון שתיקונם רחוק. כ"כ הרא"ש.

ה"ה אם הפסיק בס"ת במקום שאין צורך להשאיר פנוי והשאיר שיעור פרשה פסול. ט"ז ס"ק א', וש"ך ס"ק א'. ואם לא שייר אלא שיעור ג' אותיות י"א דאין זה פוסל. קול יעקב אות א'. וכן אם כתב כדרכו ולא הניח ריוח במקום שצריך להניח ריוח בין פרשה פתוחה או סתומה פסול. ש"ך שם.

אם הניח מקום פרשה במקום שאין צורך להניח, ובמקום שהניח א"א לכתוב פרשה כי היה קרע או טלאי אין זה פוסל. פ"ת אות א'.

ס"ת שנמצא בו שיטה אחת פנויה וחלקה בין בראש הדף בין בסוף הדף ואפי' אותה שיטה היא בלא שירטוט פסול. קול יעקב אות ד'. מ"מ אם בראש הדף ישנה שיטה פנויה ובדף לפניה יש פרשה פתוחה, יש להכשיר משום דאין להקפיד בכך אף שהשיטה פנוי' בדף אח"כ. קול יעקב אות ה'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: וי"א דמותר לתקנו^ב כמו בשאר טעויות, וכן נהגו הסופרים לתקנו אם אפשר לו למחוק מבלי לפגוע בשם, כי אין לו להתוך השם ולעשות נקבים ביריעה.

עין משפט י. יו"ד סימן רעה סעיף ג.

ג. כתב השירה כשאר הכתב או שאר הכתב כתב כשירה פסול^ס.
ודוקא שכתב השירה כשאר הכתב בלא פיזור, אבל אם שינה בפיזור ממה שנהגו לא פסל, ובלבד שיהיה אריח על גבי לבינה.

עין משפט כ.ל. או"ח סימן לב סעיף ג.

ד. כתב אפי' אות אחת בשאר מיני צבעים או בזהב פסולין^ע.
אם זרק עפרות זהב על האותיות מעביר הזהב^פ וישאר הכתב התחתון וכשר, ובלבד שלא זרק עפרות זהב על שם השם שאז אין לו תקנה לפי שאסור להעביר הזהב דהוי כמוחק השם.

יו"ד סימן רעא סעיף ו

ו. ס"ת צריך שיכתוב אותו בדיו העשוי מעשן שמנים השרויים במי עפצים^צ.

אם תפר יריעות של ס' שיטין עם חלק מיריעות של מ"ב שיטין אינו נפסל בכך. קול יעקב אות ט'.

נ. דעת הרשב"א הביאה הב"י בבד"ה, וכן הרשב"ץ כתב דסומכין על עדותו של הרשב"א שכתב דמעשים בכל יום לתקנם, ורק יש ליזהר שלא ימעט הכתב בשביל ריוח שבין פרשה לפרשה. קול יעקב אות י'. ואם אירע שיש שם קודש במקום התיקון מותר לקלוף אותו שלם באומנות, שם.

ס. טור בשם הרא"ש ממסכת סופרים, וכנראה כיון שיש סודות גם במקום הלובן כידוע, בשינה בזה פסול.

ע. משמע אפי' חיפהו בדיו, א"ר אות ה'. אבל אם כתב בדיו עליו מבטל התחתון וכשר וצ"ע.

פ. אבל כל זמן שאינו מעביר הזהב התפילין פסולין דכתב העליון מבטל התחתון, ב"י.

צ. היום הסופרים אין כותבין בדיו הזה משום שהוא מתקלקל ונמחק בנקל, כ"כ הברכי יוסף באות ז', והביאו בקול יעקב אות ט"ו.

כשבאים לתקן ס"ת נכון לתקנם כעין הדיו שנכתב בו הס"ת, פ"ת אות ט"ז. וברכי יוסף

הגה: ולכתחילה טוב ליזהר שלא לעשות דיו רק מדברים הבאים מן העץ, וכן משמע בזוהר.

ז. אם כתבו במי עפצים וקנקנתום **ק** כשר, אבל לא בשאר צבעים כגון אדום וירוק וכיוצא, שאם כתב אפי' אות אחת בשאר מיני צבעים או בזהב פסול **ר**.

הגה: אסור לכתוב שום שם **ש** מספר כ"ד הספרים בלא דיו, וי"א דלא בעינן דיו רק לס"ת ותפילין ומזוזות ומגילה.

יו"ד סימן רעו סעיף ה

ה. כתב האזכרות בדיו וזרק עליהם זהב, פסול **ת**.

שם אות ח'.

ק. והיום העולם נוהגים לעשות לכתחילה דיו מקנקנתום, שמביאים עפצים ושורין אותם במים או מבשלים אותם ואח"כ נותנים בתוכם קנקנתום שקורין בערבי זא"ג ובלשון ישמעאל זאגא כדי שהדיו תהיה שחורה. קול יעקב אות י"ז.

אם כתב בדיו שחורה ואח"כ אחר זמן נשתנה מראיתו ונוטה לאדמומית או הכהה מראיתו עד שאינו שחור עוד, אפי' אות אחת פסול, וצריך להשגיח בזה כי שכיח הרבה. קול יעקב אות י"ח. ובתפילין ומזוזות אסור לתקנם משום שזה שלא כסדרן.

ר. מברייאתא בשבת ק"ג ע"ב.

ש. ואם כתב שם בשאר מיני צבעים או בזהב אסור למוחקו. ברכי יוסף סי' רכ"ט אות י"ב, ופ"ת אות י"ח.

ויכול הסופר הכותב ס"ת להניח מקום השמות הקודש ולכותבן אח"כ בקדושה, ובלבד שלא יהיה נראה כמנומר שיהיה באותו דיו של הכותב הראשון והכתב ככתב הראשון, ומהרח"ו בפרשת וילך כתב שראה שהאר"י ז"ל ציוה על סופר אחד לכתוב לו ס"ת ולהניח מקומות שמות הקודש שכתבם הוא בקדושה וע"פ הכוונות הידועות. ועיין במש"כ לעיל סימן ע"ר אות ה'.

ת. ה"ה אם זרק על שאר האותיות זהב דפסול, מ"מ אם מעביר הזהב וישאר הכתב התחתון כשר, אבל אם זרק זהב על אות מאזכרת השם אין לו תקנה כיון שאסור להעביר הזהב מעליו דהוי כמוחק, וכמו שכתב בשו"ע או"ח סי' ל"ב סעיף ג'.

טיפת שעוה שנפלה על אות משם השם, זה לא פוסל ואם היא עבה יעבירנה בזהירות, אך לא בשבת. קול יעקב אות י"ט.